

I. TERLETSKA, Y. CHUHRIY
 Mykolayiv

RESERVES OF INCREASE OF EFFICIENCY OF USE OF FIXED ASSETS OF THE COMPANY

The article is based on research papers and publications The role of fixed assets in the enterprise, analyzes reserves and Directions efficiency of fixed assets in the enterprise.

Key words: fixed assets, efficiency, reserves, capital intensity, capital, profitability.

И. В. ТЕРЛЕЦКАЯ, Ю. О. ЧУХРИЙ
 г. Николаев

РЕЗЕРВЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье на основе научных трудов и публикаций раскрыта роль основных средств в деятельности предприятия, проанализированы резервы и исследованы направления повышения эффективности использования основных средств.

Ключевые слова: основные средства, эффективность, резервы, фондоемкость, фондоотдача, рентабельность.

Стаття надійшла до редколегії 07.05.2015

УДК 338.43:631.1(477)

О. А. ТОКАРЕВ

м. Николаїв

lidia.tockareva@yandex.ua

РОЗВИТОК ЗЕРНОВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

Досліджено стан зерновиробництва в Україні та складові елементи зернової галузі. Відображена фінансова підтримка заходів агропромислового комплексу в 2015 році.

Ключові слова: зерновиробництво, пшениця, валовий збір, зерно, посівна площа, фінанси, підтримка.

Проблема забезпечення і підвищення економічної ефективності зернового господарства є однією з ключових у національній аграрній економіці. Це пояснюється стратегічним значенням зерна як товару на внутрішньому аграрному ринку, а також його роллю як провідного експортного товару вітчизняного агропромислового комплексу.

Питання розробки та обґрунтування механізму ефективного функціонування зернового господарства висвітлені в працях відомих українських та зарубіжних вчених: В. Бойка, В. Власова, В. Гейця, О. Гудзинського, І. Кобути, М. Лобаса, М. Маліка, П. Макаренка, П. Саблука, В. Сайка, В. Ситника, Л. Худолій, О. Шпичака, М. Щура, М. Портера, К. Сімсона, Ф. Котлера, П. Друкера.

У статті необхідно визначити умови для виробників зерна, щодо пом'якшення несприятливих соціально-економічних наслідків їх діяльності в умовах несприятливих природно-кліматичних умов та мінливої ринкової кон'юнктури.

Виробництво продукції зернових культур має важливе місце у сільськогосподарському виробництві. Зернові займають найвищу питому вагу в структурі посівних площ та валових зборів продукції серед інших сільськогосподарських культур. Це можна пояснити їх винятковим значенням та різнобічним використанням.

По своїм кліматичним умовам, які сприяють розвитку зерновиробництва, Україна є одним з найбільших виробників зерна в Європі, збираючи щорічно від 25 до 64 млн тонн (табл. 1).

Значний вплив на валове виробництво зерна мають вплив природно-кліматичні умови. Так весною в 2012 році в південних областях України (Одеська, Миколаївська та Херсонська області) сталося значне зниження валового збору зернових культур через спекотну і бездошову погоду, що вплинуло на зниження валового збору зернових культур в цілому в Україні.

Проаналізувавши валові збори основних сільськогосподарських культур, варто відмі-

**Виробництво основних сільськогосподарських культур
протягом 2000–2014 рр. тис. тонн***

Культура	Роки						
	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Зернові культури	24459	38016	39271	56747	46216	63051	63859
Пшениця	10197	18699	16851	22324	15763	22279	24114
Жито	968	1054	465	579	677	633	478
Ячмінь	6872	8975	8485	9098	6936	7562	9046
Овес	881	791	459	506	630	461	613
Кукурудза на зерно	3848	7167	11953	22838	20961	30950	28497
Просо	426	141	117	279	157	102	178
Гречка	481	275	134	282	239	179	167
Рис	90	93	148	170	160	145	51
Зернобобові	652	758	592	491	473	372	481
Цукрові буряки	13199	15468	13749	18740	18439	10789	15734
Соняшник	3457	4706	6772	8671	8387	11050	10134
Ріпак	132	285	1470	1437	1204	2352	2198
Соя	64	613	1680	2264	2410	2774	3882

* Щорічний статистичний збірник.

тити, що існує певна тенденція збільшення валового збору зерна (за винятком екстремального по погодним умовами 2012 року) валових зборів зернових культур (рис. 1): виробництво зернових зросло в цілому в 2,6 рази в 2014 році в порівнянні з 2000 роком і за останні 2 роки складає в середньому 63 млн тонн.

У той же час площі збирання зернових культур за останні п'ять років практично не змінилися (рис. 2) і в 2014 році становили 14627 тис. га, а збільшення валового збору відбувається за рахунок росту урожайності зернових культур (рис. 3).

Крім того, за останні десять років країна перетворилась у найбільшого експортера зе-

рна в світі. Зернове господарство відіграє важливу роль в аграрному секторі України, забезпечуючи стабільне постачання населення хлібом і хлібобулочними виробами, а також сировиною для промислової переробки.

Виробництво, переробка і експорт зерна в Україні дають суттєві грошові надходження до бюджету і є важливими сферами працевлаштування населення країни. Крім того, зернова галузь країни має суттєвий потенціал розвитку, пов'язаний, перш за все, з наявністю багатих земельних ресурсів і достатньої кількості кваліфікованої робочої сили. На сьогоднішній день потенціал України оцінюється в 80-100 млн. т щорічного виробництва зерна і олійних культур [4].

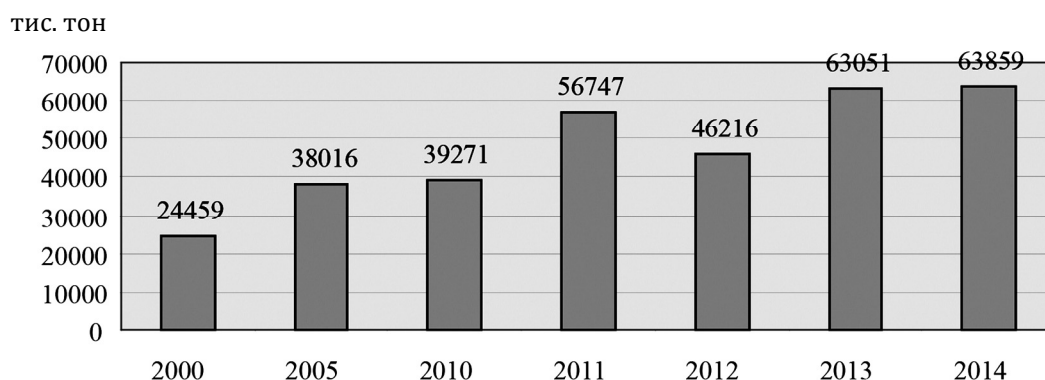

Рис. 1. Валовий збір зернових культур всього по Україні

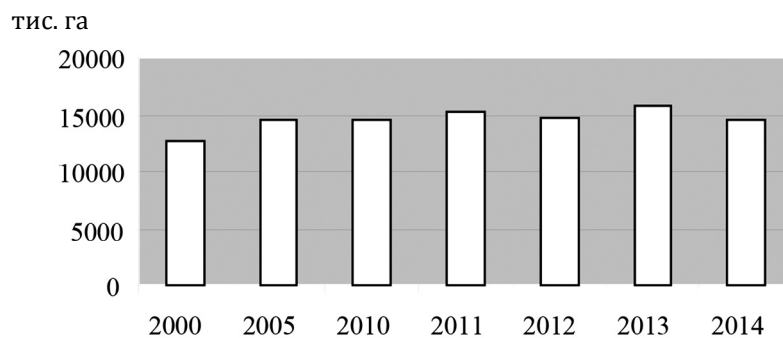

Рис. 2. Площа збирання зернових культур в Україні

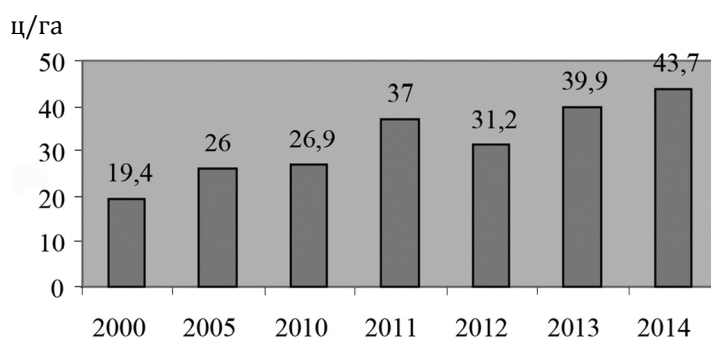

Рис. 3. Урожайність зернових культур в Україні

Селекція та насінництво зернових культур, виробництво зерна, заготівля, борошномельна, круп'яна, комбікормова, макаронна та хлібопекарська промисловість, технічна переробка зерна на спирт, крохмаль, солод, а також виробництво спеціалізованої техніки є складовими зерновиробництва. На основі узагальнення складових елементів зернової галузі розроблена відповідна схема функціонування зерновиробництва в Україні (рис. 4).

У Законі України «Про державний бюджет України на 2015 рік» за бюджетною програмою «Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі» за рахунок спеціального фонду державного бюджету передбачено 5 000 тис. грн. на забезпечення закупівлі насіння сільськогосподарських культур до державного резервного насінневого фонду. Ще донедавна видатки з місцевого бюджету (Програми розвитку насінництва на 2005–2015 роки) та Державного бюджету України підтримки та розвитку насінництва дозволяли товаровиробникам отримувати компенсацію за висіяне насіння високих репродукцій (не нижче другої репродукції), що в свою чергу стимулювало використання в господарствах України високоякісного серти-

фікованого насіння. На сьогодні ж використання на полях елітного (суперелітного) насіння знизилося до критичного показника. Невеликі фермерські господарства та односібники практикують використання як насінний матеріал свою ж товарну продукцію, що призводить до забур'янення площ та зниження урожайності на окремих ділянках.

В умовах здійснення процесів глобалізації та інтеграції державне регулювання галузі зерновиробництва суттєво впливає на стан та динаміку основних категорій конкуренції та конкурентоспроможності, їх чинників – попиту, пропозиції, кон'юнктури. Тому для ефективного та конкурентоспроможного ведення зернового виробництва важливим є:

- застосування різноманітних методів і важелів управління процесами реорганізації;
- здійснення реструктуризації і сегментації виробництва;
- інвестування фінансових, матеріально-технічних ресурсів у галузь;
- кооперування й інтегрування фінансових та матеріально-технічних зусиль як по горизонталі, так і по вертикалі.

Відзначимо, що ефективність зерновиробництва формується в сучасних умовах конкурентного середовища господарювання. Вони є важливим проявом ринкових відносин у

Рис. 4. Схема функціонування зерновиробництва в Україні [розроблено автором за даними [6], авторська розробка виділена пунктиром]

розвитку галузі зерновиробництва через здійснення наступних функцій: стимулюванні ефективності виробництва, продуктивності праці, регулювання галузі, оцінки форм господарювання, інноваційного забезпечення, адаптації, розподілу та контролю [5].

Для забезпечення конкурентоспроможності виробництва зерна необхідно здійснювати комплекси організаційно-економічних заходів на мікрорівнях рівнях: управлінський, виробничий, маркетинговий. На управлінському рівні – це забезпечення оптимальних обсягів виробництва зерна та його собівартості; виробничому – відповідності якості зерна встановленим стандартам та вимогам споживачів; маркетинговому – вивчення ринкової кон'юнктури та забезпечення реалізації виробленого зерна за максимальними цінами. Визначено, що перспективними у цьому відношенні є забезпечення розвитку селекції та оригінального й елітного насінництва, використання ресурсощадних технологій, формування органічного виробництва зернових [1].

Одним з факторів, що впливає на систему економічних відносин і сприяє стабілізації зернового виробництва та його подальшому ефективному й конкурентоспроможному розвитку, є інтеграція сільськогосподарських

підприємств з підприємствами переробки та торгівлі зернопродуктами. Інтеграція обумовлена тими ж причинами, що й кооперація, тобто – посиленням спеціалізації, розширенням виробництва, необхідністю узгодження дій у всій системі зерновиробництва [2].

Загальнодержавне значення у вирішенні цієї проблеми має державна програма «Розвиток зерновиробництва в Україні до 2015 р.». Головна мета якої – збільшення валового виробництва зерна та покращення його якості; підтримка розвитку інших галузей аграрного сектора економіки; сприяння подальшому підвищенню культури землеробства; досягти валового виробництва зерна у 2015 р. до 50 млн. тонн. Валовий збір зернових культур в 2013–2014 роках в Україні вище 63 млн. тонн, що підтверджує правильність та ефективність державної програми «Розвиток зерновиробництва в Україні до 2015 р.».

Держава повинна стати активним учасником аграрного ринку як покупець зернових культур та продуктів їх переробки, регулюючи баланс обсягів виробництва та споживання. Особливо на сьогоднішній день, в умовах дії глобалізаційних та інтеграційних процесів.

Список використаних джерел

1. Волошин Р. Методологія дослідження конкурентоспроможності зерна / Р. Волошин // Галицький економічний вісник. — 2009. — № 1. — С. 174—180.
2. Гудзинський О. Д. Регіональні засади забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції / О. Д. Гудзинський, С. М. Судомир // Інноваційна економіка. — 2012. — № 10. — 133 с.
3. Дідівська Л. І. Державне регулювання економіки: навч. посіб. / Л. І. Дідівська, Л. С. Головка. — 5-те вид. — К.: Знання, 2006. — Вип. 5. — 213 с.
4. Жигadlo В. О. Виробництво зернових та олійних культур в Україні: проблеми та перспективи в умовах світової продовольчої кризи / В. О. Жигadlo // Ринок зернових культур в Україні. — 2008. — С. 19—29.
5. Кваша С. М. Конкурентоспроможність вітчизняної сільськогосподарської продукції на світовому аграрному ринку / С. М. Кваша, Н. Є. Голомша // Економіка АПК. — 2006. — № 5. — С. 99—104.
6. Музиченко А. О. Шляхи підвищення конкурентоспроможності зерновиробництва в Україні // Ефективна економіка. — 2014. — № 2.
7. Програма «Зерно України — 2015». — К.: ДІА, 2011. — 48 с.
8. Сайт Державної служби статистики України. — Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.

A. TOKAREV
Mykolaiev

THE DEVELOPMENT IN UKRAINE GRAIN PRODUCTION

The state of grain production in Ukraine, and the constituent elements of the grain industry. Reflected the financial support measures in the agricultural sector in 2015.

Key words: grain production, wheat, gross yield, grain sown area, finances, support.

A. A. ТОКАРЕВ
г. Николаев

РАЗВИТИЕ ЗЕРНОПРОИЗВОДСТВА В УКРАИНЕ

Исследовано состояние зернопроизводства в Украине, и составляющие элементы зерновой отрасли. Отражена финансовая поддержка мероприятий агропромышленном комплексе в 2015 году.

Ключевые слова: зернопроизводство, пшеница, валовой сбор, зерно, посевная площадь, финансы, поддержка.

Стаття надійшла до редколегії 24.04.2015

УДК 65

A. O. ФЕДОСОВА
м. Николаїв
annakas@inbox.ru

СИСТЕМА БІЗНЕС-СТРАТЕГІЙ ПІДПРИЄМСТВА

Проаналізовані існуючі, виділено перелік типових стратегій і типових бізнес-стратегій підприємств. Визначено необхідність зміни управлінської організаційної структури підприємства при виборі стратегічної орієнтації. Розглянуто зміст роботи з впровадження управлінських рішень з реалізації стратегічних змін.

Ключові слова: стратегія, бізнес-стратегія, управлінська організаційна структура.

Найважливішим напрямком розвитку економіки країни та України на сучасному етапі є розширення виробничої сфери. Сучасна підприємницька організація повинна становитися як система, що ефективно поєднує у собі два головних елементи: підсистему з невеликої кількості відособлених бізнесів і підсистему з декількох агрегованих видів діяльності, що їх забезпечує.

За останні роки з'явився ряд публікацій, присвячених проблемам стратегічного управління, в яких дається визначення стратегії. Стратегія розглядається як засіб, тобто спосіб

дій, що визначають лінію поведінки підприємства в достатньо тривалому інтервалі; як плановий документ, який пов'язує всі складові елементи фірми для досягнення конкурентних переваг. Проблеми розвитку підприємств і територій, стратегій підприємства розглядалися у роботах Л. Г. Мельника, І. Б. Дегтярьової, С. М. Ілляшенка, Н. В. Куденко, Я. Х. Гордона, В. Г. Герасимчука, у яких проаналізовано практику застосування стратегій підприємств, компаній, фірм на ринках України.

Метою статті є розгляд основних стратегій діяльності підприємств, систематизація